

รู้จักเทวดา ตอนที่ ๑

บรรยาย ที่ โรงแรมเดอะคัลเลอร์ลิฟวิ่ง จ.สมุทรปราการ

วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรียนท่านประธานและท่านผู้จัดงานทุกท่านครับ

สวัสดีท่านผู้เข้ารับฟังทุกท่านครับ

วันนี้ผมได้รับเชิญให้มาบรรยายในหัวข้อที่ตั้งไว้ชื่อว่า “รู้จักเทวดา” ในการมางานนี้ ผมก็ไม่ทราบรายละเอียดว่าท่านจัดงานเกี่ยวกับอะไรบ้าง เห็นบอกว่าจัดงานเกี่ยวกับคนดี ให้รางวัลคนดี อะไรประมาณนี้ ท่านผู้เชิญเลยให้ผมพูดเกี่ยวข้องกับคนดี คือเทวดา ผมก็จะพูดไปในแง่มุมธรรมะ ส่วนท่านทั้งหลายที่เป็นคนดีด้านนั้นด้านนี้ เก่งด้านนั้นด้านนี้ อะไรต่างๆ คงจะมีความรู้ในแง่ นั้นมากกว่าผมอยู่แล้ว ผมจะพูดเรื่องเทวดาในแง่คำสอนของพระพุทธเจ้า สำหรับในการบรรยาย ก็แบ่งช่วงบรรยาย เป็นสองช่วง มีช่วงพักด้วย บรรยายสักหนึ่งชั่วโมงกว่าๆ แล้วก็พัก แล้วก็บรรยายต่อจนครบเวลา

๑. รู้จักเทวดา

ในหัวข้อที่เชิญผมมาบรรยาย ชื่อหัวข้อว่า “รู้จักเทวดา” คำว่า รู้จักเทวดา นี้ มีคำสองคำหลักๆ อยู่ด้วยกัน คือคำว่า **รู้จัก** กับคำว่า **เทวดา** คำว่า “รู้จัก” ในทางพุทธนั้นมีความสำคัญมาก เวลาพูดถึงเรื่องอะไร ก็ต้องมีความรู้จักสิ่งนั้นให้ชัด เช่น จะพูดเรื่องเทวดา หรือจะปฏิบัติอย่างไรต่อเทวดา ก็ต้องรู้จักเทวดาให้ชัด

คำว่า เทวดา เป็นคำพูดกล่าวถึงคนที่มีคุณธรรม มีคุณงามความดีต่างๆ ท่านก็แยกแยะออกมาเป็นหลายกลุ่ม โดยทั่วไปจะแยกแยะออกมาเป็นสามกลุ่มหลักๆ ก่อน

กลุ่มที่ ๑ **สมมติเทวดา** เทวดาแบบสมมติ แบบท่านทั้งหลายที่ได้รับรางวัล ได้รับช่อดอกไม้ ได้รับใบประกาศเกียรติคุณต่างๆ ก็สมมติว่าเป็นเทวดา เป็นเทวดาแบบสมมติ ผู้ที่เป็นคนดี มีคุณงามความดี มีคุณธรรม หรือผู้เกิดในตระกูลสูง เช่น ตระกูลกษัตริย์เป็นต้น ก็เป็น

สมมติเทพโดยผลแห่งกรรม ส่วนผู้ที่ทำคุณงามความดีก็เป็นสมมติเทพตามคุณธรรมนั้นๆ แล้ว แต่ว่าเราจะพูดในแง่มุมไหน อาจจะพูดในแง่ศีล ความประพฤติด้านกายวาจา ในแง่ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อหน้าที่ หรือการทำงานดีอย่างนี้เป็นต้น นี่เรียกว่าสมมติ เทวดา สมมติเทพ

กลุ่มที่ ๒ **อุบัติเทวดา** เทวดาโดยกำเนิด เทวดาที่เกิดบนสวรรค์ นี่เรียกว่าเทวดาจริงๆ แต่ก็ไม่ได้จริงอย่างถาวรอะไร เทวดาก็มีอายุจำกัดเหมือนกัน เป็นเทวดาที่เกิดจากกรรมของเขา ทำกรรมมาแล้วก็ได้รับผลของกรรม ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ อย่างพวกเราเป็นมนุษย์ก็เกิดสุคติโลกสวรรค์เหมือนกัน แต่เป็นสุคติโลกสวรรค์ที่ต้องรับทั้งผลกรรมเก่าและต้องทำกรรมใหม่ด้วย ต้องใช้ความเพียรปัจจุบันด้วยจึงจะอยู่รอด ส่วนพวกเทวดานั้น เกิดมารับผลของกรรมฝ่ายดีโดยส่วนใหญ่ ฉะนั้น จึงไม่ต้องใช้ความเพียรใหม่ แค่กินผลบุญไปเรื่อยๆ ก็อยู่ได้ ส่วนพวกเราเป็นมนุษย์นี้ แม้จะเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ก็อยู่ได้ด้วยผลกรรมเก่ากับความเพียรปัจจุบัน จะกินบุญเก่าอย่างเดียวก็ไม่ได้ ต้องใช้ความเพียรปัจจุบันเข้ามา เรียนรู้ศึกษาในโรงเรียนต่างๆ แล้วก็ไปทำมาหากิน กลุ่มที่สองนี้เป็นเทวดาจริงๆ ในแง่ที่เกิดมารับผลของกรรม เกิดมารับผลของคุณงามความดีที่เขาทำได้ มากินบุญเก่าว่าอย่างนั้นเถอะ พอกินบุญหมดก็ร่วงลงมาบ้าง เป็นไปตามกรรมต่อไป

กลุ่มที่ ๓ **วิสุทธิเทวดา** เทวดาแบบจิตบริสุทธิ์ เน้นด้านจิตมาเป็นหลัก จิตที่บริสุทธิ์ ผุดผ่องก็เป็นเทวดาที่เหนือกว่าเทวดา ใด ดีชื่อว่าเทวดาเพราะมีจิตที่บริสุทธิ์ มีจิตที่หมดจดจากกิเลส ถ้าสูงสุดก็พระพุทธเจ้าของเรา พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันต์ทั้งหลาย หรือเหล่าพระอริยเจ้า เราจะเรียกท่านเป็นเทวดาก็ได้ แต่ระดับกันไป เรียกในแง่ที่ว่าเป็นเทวดาโดยวัดจากจิตที่บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลส

ส่วนคำว่า “รู้จัก” อย่างที่ผมได้กล่าวไปแล้ว ทางพุทธให้ความสำคัญมาก เวลาจะพูดเรื่องอะไร เราต้องรู้จักสิ่งนั้นก่อน และถ้าสิ่งนั้นเป็น**สังขาร** ก็ต้องรู้จักเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้นด้วย พระพุทธเจ้าของเราเป็นผู้ที่รู้แจ้งทั้งโลกนี้ คือโลกมนุษย์เรานี่ รู้จักมนุษย์ว่าเป็นอย่างไร คืออะไร **มนุษย์ๆ คือรูปนาม ชันธ์ห้า** ที่มาประชุมรวมกัน มีการประชุมชั่วคราวที่จำกัด และมาจากเหตุ มีเหตุมีปัจจัยคือกรรมเก่า เทวดาก็เหมือนกัน เป็นรูปนาม ชันธ์ห้า ที่มาประชุมกันตามกรรม ความรู้เหล่านี้ ทางพุทธเราให้ความสำคัญมาก จะได้รู้จักตัวจริงๆ ว่าเป็นอย่างไร

เพราะคำว่า “คน” อย่างพวกเราเป็นคนนี้ ก็เป็นคนจริงๆ แต่ก็ไม่จริง คือเป็นคนที่เกิดจากเหตุจากปัจจัย มีรูปนามประชุมรวมกันขึ้น แล้วก็ไม่เที่ยง แปรปรวนไปเรื่อย สักหน่อยก็จะตาย เป็นคนชั่วคราว ชาติต่อไปก็แล้วแต่กรรมประมวลมา อย่างท่านที่นั่งอยู่นี้ก็มีหลายส่วนมาประชุมกัน ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก มาประชุมกันเข้า มีกระดูกเป็นโครงร่าง มีเอ็นมัดกระดูกต่อกัน มีเนื้ออัดเข้าไป มีตับ ไต ใส พุง อัดเข้าไป มีหนังหุ้มเอาไว้ มีจิตเกิดดับสลับตออยู่ในร่างนี้ อย่างนี้ก็เรียกว่าคน เรียกว่ามนุษย์ขึ้นมา มาตามกรรมแล้วก็ไปตามกรรม ตอนนีักรรมรักษาไว้ก็ยังไม่ตาย กรรมประมวลได้จาก เหมือนกับได้โรงละครหนึ่งมา สักหน่อยเมื่อสิ้นกรรมก็จะล้มฉากนี้ไป ก็จะรวมกันใหม่ประชุมกันในลักษณะใหม่ อย่างนี้เรียกว่าโลกสังขาร

เหมือนพวกเราทั้งหลายที่มานั่งอยู่ตรงนี้ ท่านผู้จัดก็จัดงาน เราทั้งหลายก็มาชุมนุมรวมกัน เรียกว่าเป็นการเป็นงานขึ้นมา สักหน่อยก็จะแยกย้ายกันไปรวมอีกที่ใหม่ เช่นไปรวมอยู่ที่บ้าน บางท่านก็เป็นแม่ เป็นสามี เป็นภรรยา เวลาไปรวมที่ทำงาน บางท่านก็เป็นเจ้านาย บางท่านก็เป็นลูกน้อง แต่มารวมในห้องนี้ก็ห้องประชุมรวมกัน สักหน่อยก็แยกออกไปรวมกันใหม่ เหมือนกับร่างกายของเรา จิตใจของเรา มันมารวมกันตามกรรม สักหน่อยก็จะหมดอายุ มันก็แยกกัน พอแยกกัน กรรมใหม่ประมวลแล้วก็รวมกันใหม่ ตอนนีัรวมกันได้หัว ได้ขา ได้แขนอย่างนี้ ชาติต่อไปรวมกันใหม่ก็ได้รูปลักษณะใหม่ตามกรรมไป

เทวดาก็อย่างนั้นเช่นกัน เป็นรูปนาม ขันธ์ห้า ที่ประชุมรวมกันตามกรรมของเขานั้นแหละ วันนี้ผมมาพูดเน้นเรื่องเทวดาที่มาจากกรรม และเหตุปัจจัยที่ทำให้ได้ความเป็นเทวดาอย่างนั้น ท่านทั้งหลายที่เป็นคนดีอยู่แล้ว เป็นคนที่สนใจในเรื่องดีๆ เรื่องที่จะไปเกิดใหม่ เกิดในภพภูมิสูงๆ นี่เป็นยังไง ก็จะได้พอรู้เรื่อง แต่อายุของเทวดาก็มีความจำกัดเช่นเดียวกัน

พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนเรื่องการได้รับผลของกรรม เป็นเทวดาไปเกิดที่นั่นที่นี้ ไม่ใช่ให้เราอยากไปเกิดเป็นเทวดา ใ้เรารู้จักความจริงของสังขารว่ามันอยู่ไม่นาน มันมีทุกข์ มีโทษ ถึงเทวดาจะอายุเยอะก็ตายเหมือนกัน ถึงจะมีสมบัติเยอะก็ตายเหมือนกัน ต้องพลัดพรากเหมือนกัน จะได้มาดูตัวเอง เรามีอายุน้อยนิดเดียว ยังประมาทอยู่ อย่างนี้มันก็ไม่สมควร มีสมบัติก็อกๆ แก๊กๆ เล็กๆ น้อยๆ อย่างนี้ เรายังติดข้องมากเกินไป ดูจะไม่เหมาะสมเท่าไร มาแย่งชิงกัน ชาติดินน้ำไฟลม อย่างนี้ไม่คุ้มกับการที่เกิดมาเป็นมนุษย์ และพบคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ทรงแสดงก็มีวัตถุประสงค์อย่างนี้

ถ้าว่าโดยลำดับการแสดงธรรมเพื่อปรับจิตแล้ว ความเป็นเทวดา หรือเป็นความคนดีต่างๆ นี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงอยู่ลำดับที่ ๓ ในอนุปพพิกขา ท่านไหนที่เคยฟังธรรมะ เคยศึกษาธรรมะบ้าง ก็จะต้องทราบว่าหลักธรรมสำหรับปรับจิตก่อนที่จะรับฟังอริยสัจ ตามที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่พวกคฤหัสถ์ทั้งหลาย โดยเฉพาะในห้วงนี้ เป็นคฤหัสถ์กัน พระองค์ทรงแสดงทานกถาขึ้นมาก่อน แสดงเรื่องทาน การให้ทาน เป็นเหตุดี เหตุที่แตกต่างกัน ก็ทำให้ได้รับผลแตกต่างกัน ได้เป็นเทวดาชั้นต่างกัน ต่อมาศีลกถา ความเป็นผู้มีศีล งดเว้นทุจริตต่างๆ ผลของการมีศีล งดเว้นทุจริต ก็ไปเกิดสุคติโลกสวรรค์ ต่อมาสัคคกถา เป็นการตรัสตามลำดับ เมื่อตรัสสัคคกถา ความสุขที่เกิดขึ้น การได้รับของดีต่างๆ แล้ว พระองค์ก็ทรงแสดงโทษของสิ่งที่ได้รับมา คือเรามีที่ดินก็ตาม มีที่อยู่ก็ตาม มีอำนาจวาสนาก็ตาม หรือมีอะไรต่อมิอะไรก็ตาม มันก็อยู่กับเราไม่นาน อยู่กับเราในช่วงเวลาที่จำกัด สิ่งใดที่เป็นของเราในช่วงเวลาจำกัด มันก็ไม่ใช่ของเราจริงๆ มันเป็นของเราในเวลาจำกัดนั้นแหละ เหมือนกับสิ่งของ ที่ดิน อะไรต่างๆ ที่เราได้มาในโลกมนุษย์ จนกระทั่งพวกเทวดาที่ได้อายุทิพย์ สุขทิพย์ต่างๆ มีอายุไม่นานเช่นกัน มีอายุจำกัด อะไรที่มาอยู่กับเราในช่วงเวลาที่จำกัด ก็ไม่ใช่ของเราจริง จึงควรเห็นโทษของมัน ท่านจึงกล่าวกามาทีนวกถา เพื่อให้เห็นประโยชน์ของเนกขัมมะ

ถ้าใครได้เห็นโทษของโลกว่า สิ่งต่างๆ ที่เราหามาได้นี้ อยู่กับเราไม่นาน สักหน่อยจะทิ้งมันไป เห็นอานิสงส์ของเนกขัมมะ ก็ถูกต้องแล้ว ถือว่าการฟังเรื่องทาน เรื่องศีล เรื่องเทวดานี้ประสบความสำเร็จ แต่ถ้าฟังเรื่องเทวดาแล้วยังอยากจะเป็นเทวดา ถือว่าไม่ประสบความสำเร็จในการฟัง เพราะว่ายังมีความต้องการอยากได้สิ่งที่ไม่ใช่ของๆ ตน ยังอยากได้สิ่งที่ชั่วคราวอยู่ ยังไม่ต้องการสมบัติอันแท้จริง ท่านจึงสอนมาตามลำดับ ทานกถา ศีลกถา สัคคกถา กามาทีนวกถา และเนกขัมมานิสังสกถา

วันนี้ให้ผมมาพูด พูดลำดับที่ ๓ เกี่ยวในแง่สัคคกถา ถ้าจะฟังให้ประสบความสำเร็จ ไม่ใช่ว่าฟังแล้วอยากเป็นเทวดา รู้แล้ววิธีเป็นเทวดา จะไปเป็น ไม่ใช่อย่างนั้น ฟังแล้วเห็นโทษของความเป็นเทวดา คำว่า “เห็นโทษ” หมายถึง รู้จักว่ามันมีเวลาที่จำกัด อายุก็มีจำกัด เดียวก็ลงมาสู่ความเป็นอย่างนี้อีก วรรณะผิวพรรณที่สวยงามก็มีเวลาจำกัด ถึงอายุจะเยอะกว่าเราก็จริงอยู่ แต่ก็ตายเหมือนกัน ทำนองนี้ อันนี้จึงชื่อได้ว่าฟังเรื่องเทวดาอย่างถูกต้อง ได้เห็นโทษของกามคุณต่างๆ

กามคุณนั้นมันมีโทษในตัวเอง เราจึงต้องระวัง ให้เอามาใช้ อย่าเอามาเป็นของตน เหมือนกับเงิน เราก็หามาเป็นของใช้ ใช้แลกเปลี่ยน ไม่ใช่หามาเป็นของเรา บ้านก็หามาเป็นที่อยู่อาศัย ไม่ใช่หามาเป็นบ้านของเรา ถ้าหามาเป็นบ้านของเรา มันก็ไม่ใช่ของเราอยู่ดี แต่มันจะเกิดความทุกข์ บ้านของเรามันก็ไม่ใช่ของเราตั้งแต่ยังไม่เป็นของเรานั้นแหละ ที่นี้ มาเป็นของเราก็ไม่ใช่ของเราอยู่ดี จนกระทั่งเลิกเป็นของเราก็ไม่ใช่ของเรา **มันก็เป็นของมันนั้นแหละ** ถ้าเราหามาเป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราวอย่างนี้ ก็ไม่เป็นปัญหาอะไรมาก เป็นของใช้

เหมือนสามีของเรา ก็ไม่ได้เป็นสามีของเราตั้งแต่ยังไม่เป็นสามีของเราโน้นแหละ จนกระทั่งมาเป็นสามีของเราก็ยังไม่เป็นสามีของเราอยู่ดีนั้นแหละ จนกระทั่งเลิกเป็นสามีเราก็ไม่เป็นสามีเรา ตกลงเป็นสามีใคร ก็เป็นสามีหลวง เป็นของหลวง เป็นของกลางๆ อยู่ เป็นของอย่างนั้นแหละ เขามาตามกรรมแล้วไปตามกรรม ถ้าเราเอามาเป็นของเรา เอามายึดมาถือ มันก็จะเกิดทุกข์ ทุกข์ตอนเอามาเป็นของเรานั้นแหละ ถ้าเอามาเป็นของใช้ เช่นเอาสามีมาไว้ใช้ช่วยขับรถ อย่างนี้ก็จะสะดวกขึ้นสักหน่อยหนึ่ง

เหมือนท่านทั้งหลายที่มาทำงาน ก็คงเติบโตในหน้าที่ มีเก้าอี้ มีตำแหน่ง ก็ว่ากันไป อันนี้ก็ไม่มีใครว่าหรอก ได้เก้าอี้เอามาไว้ใช้ทำงาน มีอำนาจวาสนาก็ใช้ให้เกิดประโยชน์ อันนี้ก็ เป็นเรื่องที่ดีมากแล้ว อำนาจความสะดวก ยังมีอำนาจเยอะ หรือมีตำแหน่งสูงก็ยิ่งทำประโยชน์ได้มาก นี่ก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าหากเอาเก้าอี้มาเป็นของเรา มันก็จะทุกข์ ก็เพราะเก้าอี้ นั้นตำแหน่งนั้น มันไม่ได้เป็นของเราตั้งแต่ยังไม่เป็นของเราโน้นแหละ ต่อมาเป็นของเรามันก็ไม่ใช่ของเราหรอก เราก็เอากันของเรามา นั่ง ไม่นานเขาก็ให้ออกแล้ว อาจจะออกเพราะว่าได้ตำแหน่งสูงกว่านั้น หรือว่าตกกระป๋องไป อันนี้ก็แล้วแต่เหตุ **เป็นธรรมดาสังขาร** ถ้าเอามาเป็นของเรา มันก็ลำบาก มันทุกข์ กลัวคนอื่นเขาจะเลื้อยขาเก้าอี้บ้าง อะไบบ้าง ถูกมันใช้จนหัวหมุนวุ่นวาย รักษามัน ทำยที่สุดก็รักษาไม่ได้

พระพุทธเจ้าทรงสอนให้รู้จักความจริง เอาสิ่งต่างๆ มาเป็นปัจจัยเลี้ยงชีวิต แล้วก็พัฒนาตนเองให้มีสติปัญญายิ่งขึ้นไป ดังนั้น คำว่า “รู้จัก” ทางพุทธเราจึงให้ความสำคัญมาก ต้องรู้จักสิ่งนั้นตามที่มันเป็น เช่น เทวดานี้เป็นสังขาร มนุษย์เราก็เป็นสังขาร เป็นคำสมมติเรียก รูปนาม ชันธ์ห้า ที่มาประชุมกัน จนกระทั่งเรื่องเงินทองลาภยศต่างๆ ก็ต้องรู้จักมัน ความรู้นี้เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเป็นสังขารแล้ว แน่แน่นอนว่า มันต้องมีเหตุมีปัจจัย แต่เดิมมันไม่มี มันก็มา มีขึ้น พอหมดเหตุหมดปัจจัยมันก็ไป

เหมือนท่านทั้งหลาย แต่เดิมยังไม่มีอยู่ในโลกนี้ ต่อมาเมื่อมีเหตุมีปัจจัย กรรมประมวลมา ได้พ่อคนนี้ได้แม่คนนี้ ธาตุต่างๆ มาประชุมกัน มีวิญญาณมาเกิด ท่านก็โผล่มาในโลกนี้ สัก หน่อยก็จะหายไปเมื่อหมดเหตุ ถ้ายังไม่หมดกรรม ยังไม่สิ้นกรรม ก็ยังไม่ตาย ต่อให้ใครแข่ง เท่าไรก็ไม่ตาย เราเป็นเจ้านายเขา ลูกน้องแข่งเข้าแข่งเย็น แต่ก็ไม่ได้ตายสักที ที่ไม่ตายนี้ ไม่ใช่ว่ามันจะไม่ตายหรอก มันก็ตายอยู่ แต่ตอนนี้ยังไม่หมดกรรม ยังไม่สิ้นกรรมเลยยังไม่ตาย

บางคนเป็นคนที่เรารัก เราไม่อยากให้เขาตาย แต่เขาสิ้นกรรม เขาก็ตายอยู่ดี ฉะนั้น **ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย การได้มาและการเสียไปนี้ ไม่ได้เป็นไปตามใจอยากของใครหรือไม่อยากของใคร มันเป็นแบบสังขารมัน** ถ้ามีเหตุก็เกิดขึ้นมา ต้องหมดเหตุก่อน มันจึงไป

เราทั้งหลายอาจจะไม่ชอบหน้าใครบ้าง ก็อย่าไปแข่งเขาเลย เขาจะตายก็เมื่อเขาหมด เหตุอันนั้นแหละ สิ้นกรรมจึงตายไป เราจะแข่งให้เขาตาย จนเราจะตายก่อนเราแล้ว เขาก็ยังไม่ตายหรอก ถ้ายังไม่สิ้นกรรม ถ้าแข่งแล้วเขาตาย ก็ไม่ใช่ว่าตายเพราะเราแข่งเขา แต่ตายเพราะเขาเกิด คนเกิดมาทุกคนมันตายหมด รวมทั้งเราผู้แข่งเขาด้วย มันเป็นอย่างนั้นแหละ มันไม่มีทางจะเป็นอย่างอื่นไปได้ ท่านเรียกว่ามันเป็นสังขาร เทวดาก็เช่นกัน เป็นสังขาร เหมือนพวกท่านตอนนี้ ถ้าจะสมมติหน่อย ก็เป็นสมมติเทวดา เป็นคนดี ก็เป็นสังขาร ท่านก็ตายเหมือนกัน คนดีก็ตายอย่างคนดี แก่เหมือนกัน อยู่นานๆ ก็แก่ อยู่ต่อไปก็ตาย

คำว่า “รู้จักๆ” ทางพุทธเรียกว่า **สัมมาทิฐิ** ความเห็นถูกต้อง ความเห็นที่ถูก ถูกตามที่มันเป็น เห็นถูก หมายถึง ความจริงมันเป็นอย่างนั้น ก็เห็นชัดว่ามันเป็นอย่างนั้นแหละ เรียกว่าเห็นถูก ถูกกับตัวมัน ถ้าเห็นผิดก็ตรงข้าม ความจริงมันเป็นอย่างหนึ่ง ไปเห็นเพี้ยน ของจริงมันไม่เพี้ยน ไปเห็นว่ามันเพี้ยน ของจริงคือมันไม่ใช่ของๆ ใคร ไปเห็นว่าเป็นของตนหรือเป็นของคนอื่น อย่างนี้เรียกว่าเห็นผิด **เห็นถูกก็เห็นตามที่เป็นนั้นแหละ** คนนี้เป็นอย่างนี้ เราก็เห็นเขาว่า เออ..เขาเป็นอย่างนี้ มาตามกรรม แล้วไปตามกรรม อย่างนี้เรียกว่าเห็นถูก ถ้าเห็นผิดว่า เอ..ไอ้หมอนี่ทำไมเป็นอย่างนี้ นี่มันเห็นผิด เห็นผิดจากที่เขาเป็น ถ้าเห็นถูกก็ว่า โอ..ไอ้หมอนี่มันเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้แหละ จึงเป็นไอ้หมอนี่ ถ้าไม่เป็นอย่างนี้ ก็เป็นไอ้หมอนี่ไป เหมือนเราไปทำงาน เราก็คิดว่า เอ..ทำไมเจ้านายคิดอย่างนี้ เจ้านายเขาก็ต้องคิดอย่างนั้นแหละ จึงเป็นเจ้านาย ถ้าคิดอย่างเราก็เป็นลูกน้องอย่างเรานั้นแหละ ต้องเข้าใจอย่างนี้ นี่เรียกว่าสัมมาทิฐิ เห็นถูกต้อง

สัมมาทิฐิมี ๒ ระดับด้วยกัน คือ ระดับที่หนึ่ง ปุณฺณภาคิยสัมมาทิฐิ ระดับที่สอง คือ โลกุตตรสัมมาทิฐิ

ระดับที่ ๑ **ปุณฺณภาคิยสัมมาทิฐิ** คือ ความเห็นถูกฝ่ายบุญ ในแง่ระดับโลกๆ ในแง่ระดับเวียนว่ายตายเกิด รู้จักเรื่องกรรมและผลของกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หวังผลที่มาจากกรรม หวังผลที่มาจากการกระทำ การให้ทานเป็นของดีมีผล การบูชากราบไหว้มีผล ศีลเป็นของดี ให้ผลเป็นความสุข บาปไม่ดี ให้ผลเป็นความทุกข์ มีโลกมนุษย์และโลกอื่น มารดาบิดามีคุณ มีโอปปาติกัสตว์ มีพระพุทธรเจ้าตรัสรู้จริง อย่างนี้เรียกว่าความเห็นถูกในแบบโลกๆ แบบโลกียะ ชำระจิตให้สะอาด เอาไว้สำหรับท่านที่วนเวียนอยู่กับโลก อย่างน้อยไม่ทำชั่ว ไม่ทำทุจริต ไม่ต้องไปทนทุกข์ในอบาย ถ้ายังต้องเกิดอีก อย่างน้อยก็ได้เป็นมนุษย์ อย่างเราเป็นมนุษย์ ก็ต้องมีเหตุคือมีศีลเป็นพื้นฐาน ถ้าไม่มีศีล ไม่เกิดเป็นมนุษย์ ดังนั้น ท่านทั้งหลายที่เป็นคนนี้ ขาดต่อไปก็ไม่แน่เหมือนกัน ต้องเป็นคนมีศีล จึงจะได้เป็นมนุษย์ ถ้าสูงกว่านั้นก็จะมีคุณธรรมอื่นๆ มาช่วย เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ไปเกิดที่โน้นที่นี้ อย่างนี้เรียกว่าปุณฺณภาคิยะ

ระดับที่ ๒ **โลกุตตรสัมมาทิฐิ** สัมมาทิฐิชนิดที่เหนือโลก เหนือสัตว์ เหนือบุคคลต่างๆ เห็นแจ้ง มองทะลุความจริง คนเราก็เป็นเพียงรูป เพียงนาม ที่ไม่เที่ยง เทวดาก็เป็นเพียงรูป เพียงนาม ที่ไม่เที่ยง เป็นก้อนทุกข์ เป็นกองทุกข์ ความเป็นมนุษย์และเทวดานี้ก็เกิดเพราะเหตุเพราะปัจจัยเหมือนกัน มีเหตุก็เกิด เกิดแล้วก็แก่และตายกันทุกคน ความแก่และความตายนี้ก็เป็นทุกข์ เป็นทุกข์มันแก่ เป็นทุกข์มันตาย ไม่ใช่คน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล เป็นของกลางๆ เป็นของประจำโลก เกิดมาทุกคนก็ได้แก่กันทุกคน แต่ต้องอยู่นานๆ จึงจะได้แก่ ถ้าอยู่ไม่นานมันไม่ได้แก่ เกิดมาแล้วต้องแก่ทุกคน ต้องตายทุกคน ความตายมันก็เป็นของกลางๆ เป็นธรรมดา ไม่ใช่ตัวใครของใคร ไม่ใช่เราแก่ ไม่ใช่เราแก่เป็นคนเดียว คนที่เกิดมาทุกคนเขาก็แก่เป็น ไม่ใช่เฉพาะคนที่แก่เป็น หมา แมว วัว ควาย เทวดาก็แก่เป็นเหมือนกัน อันนี้พูดแบบโลกุตตระ แบบเหนือคน เหนือโลกไปแล้ว เป็นของจริงที่ไม่อาจจะแปรเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนโลกียะนี้พูดในแบบสมมติอยู่ ในแบบโลกๆ แต่ก็จริงอยู่ จริงแบบคนพูด

ปุณฺณภาคิยสัมมาทิฐิ พูดเข้าใจง่าย พูดแบบมีคนมีสัตว์ ส่วนโลกุตตระนี้พูดเข้าใจยากหน่อย ที่นั่งๆ อยู่ไม่ใช่คน อย่างนี้เป็นต้น ไม่ใช่คนแล้วเป็นอะไร เป็นรูปเป็นนามที่มาประชุมรวมกัน ไม่มีอันไหนมันเที่ยงเลย มันเป็นทุกข์ เป็นที่รวมของสิ่งไม่เที่ยง ดูลิ.. มีส่วนไหนเที่ยงบ้างในร่างกายนี้ เส้นผมเที่ยงไหม มันไม่เที่ยงหรอก บางคนเกิดมาตั้งแต่หัวดำยันหัวขาว

ยังนึกว่าเที่ยงอยู่เลย นี่ก็ผิดไปไกลมาก เส้นผมก็ไม่เที่ยง ขนก็ไม่เที่ยง เล็บก็ไม่เที่ยง ฟันก็ไม่เที่ยง หนังก็ไม่เที่ยง สุนัขก็ไม่เที่ยง ทุกข์ก็ไม่เที่ยง ความคิดก็ไม่เที่ยง บุญก็ไม่เที่ยง บาปก็ไม่เที่ยง มาประชุมรวมกันนี้ ของไม่เที่ยงหลายอันมาประชุมกัน ก็ยิ่งแสดงความไม่เที่ยง เป็นที่รวมของสิ่งไม่เที่ยง ของที่เป็นทุกข์หลายๆ อย่างมารวมกัน ก็เป็นที่รวมของกองทุกข์ จึงเรียกว่าทุกข์ชั้น

ถ้าพูดแบบระดับโลกุตระแล้วจะไม่มีคน ไม่มีสัตว์ไม่มีเทวดา มีแต่รูปนาม ชั้นห้าที่มาตามกรรม แล้วไปตามกรรม วนเวียนไป เป็นความเกิดขึ้นของกองทุกข์ล้วนๆ เพราะปัจจัยคืออวิชชา ความไม่รู้ริยสัจ ถ้าปฏิบัติถูกต้อง มีวิชา เกิดญาณ ก็จะเป็นความดับสนิทไปของกองทุกข์ล้วนๆ ไม่ใช่คน ไม่ใช่ผู้หญิง ไม่ใช่ผู้ชาย

วันนี้ผมจะมาพูดให้รู้จักเทวดาทั้งสองระดับ แต่จะพูดอันไหนมาก อันไหนน้อย ท่านก็ลองฟังดู ท่านไหนที่อยากเป็นเทวดา ก็จะได้รู้จักว่า เทวดานั้นมีเหตุให้เป็นที่ได้เป็น เป็นแล้วก็เป็นในช่วงเวลาที่จำกัด เหมือนเราจะเป็นคนดี เป็นคนโน้นคนนี้ มีโน้นมีนี้ ก็แสวงหามา หาได้เหมือนกัน แต่ได้ในเวลาที่จำกัด จึงต้องดูความคุ้มค่าด้วย นี่ความหมายของคำว่า “รู้จัก”

ต่อไปจะอธิบายคำว่า “เทวดา” ให้พอรู้จักเทวดากันบ้าง เทวดานั้นมีลักษณะที่พิเศษกว่าพวกมนุษย์เรา มนุษย์มีหลายทวีปด้วยกัน ในทางพุทธศาสนา แสดงว่าจักรวาลมีมากมาย หลากหลาย ซึ่งทุกวันนี้ทางดาราศาสตร์เขาก็บอกมาแล้วว่ามีเยอะแยะ เฉพาะในจักรวาลเรา จักรวาลเดียวนี้มีมนุษย์อยู่ ๔ ทวีป พวกเรานี้เป็นมนุษย์ชาวชมพูทวีป อยู่ด้านทิศใต้ของภูเขาสิเนรุ มีมนุษย์อื่นๆ อีก อุตตรกुरुทวีป อยู่ด้านทิศเหนือ ปุพพิเททวีป อยู่ด้านทิศตะวันตก อมรโคยานทวีป อยู่ด้านทิศตะวันตก ถ้าพูดภาษาเรายุคใหม่ก็คือมีมนุษย์ต่างดาวนั่นเอง หมายความว่ามนุษย์ต่างดาวมีจริง เป็นเรื่องธรรมดา พระพุทธเจ้าตรัสมาตั้งแต่ยุคพุทธกาลแล้ว เอาเฉพาะพวกที่ใกล้ๆ เรา มีมนุษย์อยู่ ๔ ทวีป พวกเรานี้เป็นชาวชมพูทวีปที่อยู่ในโลกนี้ มีเจ็ดพันกว่าล้านคน แล้วก็มีพวกอุตตรกुरुทวีป พวกอมรโคยานทวีป และพวกปุพพิเททวีป หรือพวกมนุษย์ต่างดาวอีก มีหลายกลุ่ม เหมือนพวกเราเป็นมนุษย์นี้ก็มีตั้งหลายกลุ่ม มีผิวขาว ผิวแดง ผิวดำ มีคนไทย คนเขมร คนอเมริกา เป็นต้น ก็มีหลากหลาย

ถ้าพูดเปรียบเทียบ เอาเทวดากับมนุษย์มาเปรียบเทียบ เทวดาก็จะเหนือกว่าชาวมนุษย์เราด้วยลักษณะสามประการ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในอังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต ตีฎานสูตร พระไตรปิฎกเล่ม ๒๓ ข้อ ๒๑ พระองค์ตรัสว่า

ภิกษุทั้งหลาย เทวดาชั้นดาวดึงส์เหนือกว่ามนุษย์ชาวอุตตรกุรุทวีป และมนุษย์ชาวชมพูทวีปด้วยฐานะสามประการ ฐานะสามประการอะไรบ้างคือ หนึ่ง อายุอันเป็นทิพย์ สอง วรรณะอันเป็นทิพย์ สาม สุขอันเป็นทิพย์

เทวดาจะเหนือกว่ามนุษย์ในแง่หนึ่ง อันที่หนึ่ง คือ อายุมากกว่า อายุอันเป็นทิพย์ คือ อายุยาวนาน อย่างมนุษย์เราในยุคนี้ ใครอายุเกินร้อยก็สมควรตายแล้ว แต่ส่วนใหญ่ไม่เกินร้อยตายแล้ว หนึ่งร้อยปีขึ้นไปนี่น้อย มนุษย์เรายุคนี้ ส่วนใหญ่เจ็ดสิบ แปดสิบก็ตายแล้ว แต่เทวดาอายุเยอะกว่าพวกเรา

อันที่สอง วรรณะอันเป็นทิพย์ คือผิวพรรณ เทวดาเกิดมา ถ้าเป็นเทพบุตร ก็เหมือนคนอายุยี่สิบปี เป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนเจ็ดวันก่อนตาย ผิวจึงจะเหี่ยวบ้างนิดหน่อย ถ้าเป็นเทพธิดาเกิดมาเหมือนสาวอายุสิบหก แล้วก็นานเลยกว่าจะเหี่ยวสักครั้งหนึ่ง ส่วนผิวพรรณพวกเรานี้เหี่ยวกันเป็นแถวเลย ขนาดพระให้พรแล้ว ยังเหี่ยวเป็นแถวๆ เลย เราก็ต้องการกันนะ อายุ วัฒน สุขัง พะลัง งานไหนงานนั้น แต่ก็เหี่ยวกันจ้ะ วรรณะมนุษย์มันก็ได้เท่านี้แหละ มันไม่ได้เกินนี้ ถ้าได้เกินนี้ ก็คงจะเกินไปตั้งนานแล้ว เราเป็นมนุษย์ ได้ประมาณนี้ ส่วนเทวดาเขาไม่อย่างนี้ เขาวรรณะทิพย์ วรรณะอันเป็นทิพย์ หล่อเหลา สวยกว่าเราเยอะ ถ้าพูดภาษาบ้านเราก็คือ นางงามจักรวาลโลกเรานี้ ชาวชมพูทวีปนี้ ขึ้นไปประกวดนางงามเทวดา ตกรอบแรกแน่นอน อะไรประมาณนั้น

อันที่สาม สุขอันเป็นทิพย์ มนุษย์เราก็สุขบ้าง เพราะกินอาหารอร่อย เพราะได้นอนนุ่มๆ เพราะมีลูกมีหลานที่เอาอกเอาใจ นี่ก็เป็นเรื่องเล็กน้อย ส่วนสุขอันเป็นทิพย์ใหญ่กว่านั้นมาก ท่านอุปมาหลายๆ ประการด้วยกัน เหมือนพระเจ้าจักรพรรดิที่มีครบถ้วนทุกอย่างแล้วแล้วยังมีคุณสมบัติอื่นๆ มารองรับอีก หมายความว่าสุขมากกว่าพระเจ้าจักรพรรดิอีก ฉะนั้นเทียบกันไม่ได้กับพวกมนุษย์เรา เหนือกว่าเราเยอะ พวกเทพชั้นดาวดึงส์เหนือกว่ามนุษย์ในสามแง่หนึ่ง อายุอันเป็นทิพย์ วรรณะอันเป็นทิพย์ สุขอันเป็นทิพย์ ฉะนั้น ถ้าใครชอบอายุเยอะๆ คงจะชอบเทวดา ชอบผิวสวยๆ คงจะชอบเทวดา และชอบความสุข คงจะชอบเทวดา

แต่ว่าพวกชาวมนุษย์ชมพูทวีปดีกว่าเทวดาสามแง่เหมือนกัน มาดูข้อดีของมนุษย์ที่ดีกว่าเทวดาดาวดึงส์บ้าง จะได้ภูมิใจ พระองค์ตรัสต่อไปว่า

ภิกษุทั้งหลาย มนุษย์ชาวชมพูทวีปเหนือกว่ามนุษย์ชาวอุตรกุรุทวีป และเทวดาชั้นดาวดึงส์ด้วยฐานะสามประการ ฐานะสามประการอะไรบ้าง คือหนึ่ง เป็นผู้แก่กล้ากว่า สอง เป็นผู้มั่งคั่ง สาม เป็นผู้อยู่ประพาศพรหมจรรย์ในชมพูทวีปนี้

มนุษย์ชาวชมพูทวีปคือมนุษย์เรานี่ เหนือกว่าพวกเทวดาดาวดึงส์ด้วยเหตุสามประการ อันที่หนึ่ง คือ **แก่กล้ากว่า** เก่งกว่า เข้มแข็งอดทนกว่า รอบคอบนี้ มนุษย์ชนะ มนุษย์เก่งกว่า เทวดา แข็งแรงกว่าเทวดามาก ให้เทวดามาแบกข้าวสารแข่งกันนี้ เราชนะขาดลอยเลย เราแก่กล้ากว่า เข้มแข็ง อดทนกว่ามาก แต่พวกเรานี้โดยทั่วไปทำตัวอ่อนแอ ไปให้เทวดาช่วย นี่เข้าใจผิดอยู่ ไม่รู้จักเทวดา แต่แน่นอนว่า เทวดามีผิวพรรณสวยงามกว่าเรา สุขเยอะกว่า อายุเยอะกว่า นั้นถูกแล้ว แต่เราเข้มแข็งกว่า กล้าหาญกว่า ถ้าเทวดาทายว่า คุณจะเป็นอย่างนี้ แค่ว่าฝึกอดทนและทำความเพียรไปไม่ย่อท้อ เทวดาก็ทลายไม่ถูกแล้ว สู้เราไม่ได้ เราเก่งกว่าเยอะ

อันที่สอง **เป็นผู้มั่งคั่ง** มนุษย์ไม่ค่อยหลง เพราะหลงได้ไม่ค่อยนาน หลงปั๊บ เดี่ยวก็มีเรื่องมากระตุ่น หลงเพลิน ใจลอย เดี่ยวเจ้านายก็ด่าเอา คุณทำงานๆ ก็ต้องรีบไปทำ แต่เทวดาเนี่ย เนื่องจากกินบุญเก่า เวลาไปเที่ยวสวนนันทวัน ก็หลงเพลินตลอดไป ไม่มีใครเตือนได้เลย แต่พวกเรานั่งทำงานเพลินๆ อยู่ เดี่ยวลูกก็มาตาม สามเณรตาม ภรรยาโทรตาม ทำนั่นทำนี่หน่อยก็มีเรื่อง ให้ต้องหุงหาอาหาร ต้องทำโน่นทำนี่ มีสติมากกว่า เพราะมีตัวกระตุ่นให้เกิดสติ ถ้าเราไม่ต้องหิวเลยนี่ ขาดสติไปเลย สักหน่อยหิวอีกแล้ว ก็ต้องหากินอีกแล้ว ถึงเวลานอนอีกแล้ว เดี่ยวคนนั้นเรียก คนนี้เรียก อย่างนั้นอย่างนี้ ไม่ค่อยหลง นี่ขนาดไม่ค่อยหลง ยังขนาดนี้ละ

เทวดาเขาสู่มนุษย์เราไม่ได้ มนุษย์เราเป็นผู้มีสติมากกว่า รู้ร้อนรู้หนาวมากกว่า รู้สุขรู้ทุกข์มากกว่า มีเหตุการณ์ให้กระทบเยอะกว่า ทำให้ไม่หลงลืมความแก่ ความเจ็บ ความตาย มีศพให้ดูอยู่เรื่อย มีคนพลัดพรากให้ดูอยู่เรื่อย เทวดานั้น องค์ไหนตายก็หายไปเลย ไม่มีศพให้ดู ก็ทำให้ประมาท สมบัติเคยมีก็หายวับไปเลย ไม่มีให้ดู มนุษย์เรา คนตายก็มีให้ดู มาโชว์ให้ดูกันเห็นๆ

คนตายท่านจึงเรียกว่าเป็น**เทวทูต** เป็นทูตเทวดา เป็นเครื่องสื่อสารที่มากบอกว่า คุณก็ต้องตายเหมือนกันนี่แหละ ไม่ใช่ฉันตายคนเดียว ตายให้ดูกันจะๆ ไม่มีทางโกหก ถ้าพูดเอาอาจจะโกหก แต่นี่ตายให้ดูกันจะๆ ไม่โกหกแน่นอน จึงเป็นเทวทูต คนแก่ก็เป็นเทวทูตเหมือนกัน ในห้องนี้ก็มีเทวทูตหลายท่านแล้ว เราก็มองดู แก่กันให้ดูจะๆ ต่อไปคุณก็จะแก่เหมือนฉันนี่

แหละ ทำนองนี้ มนุษย์เราจึงเป็นผู้มีสติได้ง่ายกว่า แก่กันให้เห็นๆ แต่เทวดาอายุกันตั้งเยอะ ยังไม่แก่เลย ไม่มีผมขาวขึ้นเลย มันก็หลงได้เยอะ มนุษย์ชมพูทวีปเราจึงดีกว่าในแง่เป็นผู้มีสติ

และประเด็นที่สาม **เป็นผู้อยู่ประพาศิพรหมจรรย์ในชมพูทวีปนี้** ปฏิบัติธรรมได้ดีกว่า ประพาศิพรหมจรรย์คือทำอริยมรรคได้ดีกว่า ฝึกหัดได้ไวกว่า พรหมจรรย์ที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ ปฏิบัติในมนุษย์ดีกว่าเยอะ ได้ผลไวกว่า เพราะว่ามีตัวกระทบ มีตัวกระตุ้น ให้เกิดสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะอยู่เรื่อย มีคนไม่ตีรอบข้าง ทำให้เราได้ฝึกศีล ถ้ารอบข้างดีหมด เราก็ไม่ได้ฝึก ตัวเองก็เลวอยู่อย่างนั้นแหละ แต่ที่มนุษย์นี้ คนรอบข้างเลวบ้างก็ดีเหมือนกัน เราจะได้ฝึก ฝึกให้ตัวเองดี ด้อยข้างใน ถ้าข้างนอกมันดี เราก็ไม่รู้ที่เราดีหรือเลว เพราะข้างนอกมันดี

ถ้าข้างนอกมันสงบ เราก็ไม่รู้ข้างในเราสงบหรือไม่สงบ เหมือนท่านทั้งหลายในห้องนี้ ดูท่าทางสงบดีอยู่ ที่สงบดีนี้อาจจะเป็นเพราะง่วงนอน หรือไม่ก็ไม่มีอะไรมารบกวน ก็เลยสงบอยู่ แต่พอมีอะไรมารบกวน อาจจะหัวฟูหรือไปยิงเขาก็ได้ อย่างนี้เรียกว่าสงบข้างนอก ไม่ใช่สงบข้างใน ที่นี้ โลกมนุษย์เราเนี่ยมันไม่ค่อยสงบ มันไม่ค่อยดี จึงมีที่ให้เราได้ไซร้ ได้รู้จัก ได้ฝึก ข้างนอกไม่ดีก็ดีแล้ว เราจะได้ฝึกให้ตัวเองมีศีล ถ้าข้างนอกมันดีหมด เราก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเรามีศีลจริงหรือว่าเก๊ เรางดเว้นได้ไหม ศีลนี้เป็นการงดเว้น การจะงดเว้นได้ มันจะต้องมีตัวทดสอบ ถ้าเจอเหตุการณ์นี้งดเว้นได้ไหม ถ้าข้างนอกมันดี เราก็ไม่ได้ทดสอบ ไม่ได้ฝึก ไม่ได้หัด ฉะนั้น ในมนุษย์เรา ชมพูทวีปนี้ จึงประพาศิพรหมจรรย์คืออริยมรรคมีองค์แปดนี้ได้ดีกว่า ผู้ปฏิบัติจนเป็นพระอรหันต์ เป็นพระภิกษุก็มีอยู่ในมนุษย์นี้แหละ

ถ้าใครชอบฝึกตัวเอง ชอบทำความเพียร จะชอบมนุษย์มากกว่า มนุษย์เหนือกว่า เทวดาชั้นดาวดึงส์ในแง่นี้ ถ้าพูดในแง่นี้ก็คล้ายๆ กับว่า **เทวดาดาวดึงส์เหนือกว่ามนุษย์ในแง่ผล ส่วนพวกมนุษย์ดีกว่าเทพดาวดึงส์ในแง่เหตุ** เหตุมันย่อมดีกว่าผลอยู่แล้ว ผลรับไปสักหน่อยก็หมด เทพดาวดึงส์เหนือกว่ามนุษย์โดยอายุอันเป็นทิพย์ วรรณะอันเป็นทิพย์ และสุขอันเป็นทิพย์ มนุษย์ชมพูทวีปคือพวกเรานี้ดีกว่า เหนือกว่าชาวดาวดึงส์ด้วยความเป็นผู้แก่แล้ว กล้า ความเป็นผู้มีสติ และเป็นผู้อยู่ประพาศิพรหมจรรย์ในชมพูทวีปนี้ อันนี้ก็เริ่มรู้จักเทวดาบ้างนิดหน่อย เอาเทพชั้นดาวดึงส์เป็นตัวแทน

ต่อไปก็ดูอายุเทวดาสักหน่อยว่า เทวดาอายุยืน อายุยืนเท่าไร อย่างไรบ้าง ดูพอเป็นสังเขป พอรู้เรื่อง ไม่ต้องจำก็ได้ รู้แต่ว่ามันมาก แต่ก็ตายเหมือนเรานี่แหละ

ในอังคุตตรนิกาย อัฐกนิบาต วิตถุโพสทสูตร พระไตรปิฎกเล่ม ๒๓ ข้อ ๔๒ พระพุทธเจ้าแสดงอายุของเทวดาชั้นต่างๆ ไว้ ถ้าเทวดาที่เรารู้จักคุ้นเคยกันดี ก็จะมีหกชั้นด้วยกัน ชั้นแรกคือชั้นจาตุมหาราช พวกนี้ใกล้เราที่สุดแล้วนะ พวกเทวดาตามต้นไม้ก็ดี พวกนี้เป็นลูกน้องของท้าวจาตุมหาราช พวกอยู่ใกล้ชิดเราเป็นลูกน้องของท้าวจาตุมหาราชอีกต่อหนึ่ง จาตุมหาราชจะเหนือกว่าเทพชั้นนี้ไป

ห้าสิบปีของมนุษย์เท่ากับวันหนึ่งและคืนหนึ่งของเทวดาชั้นจาตุมหาราช สามสิบราตรีโดยราตรีนั้นเป็นหนึ่งเดือน สิบสองเดือนโดยเดือนนั้นเป็นหนึ่งปี ห้าร้อยปีทิพย์โดยปีนั้น เป็นประมาณอายุของเทวดาชั้นจาตุมหาราช

นี่อายุเขา คำนวณดูก็เยอะ ถ้าเทียบเป็นคนก็เยอะมาก ดังนั้น ไม่ต้องจำก็ได้ รู้ว่ามันเยอะก็พอ จำไม่ไหว บางคนแค่จะจำวันเกิดภรรยา วันเกิดสามี มันก็ยากแล้ว ไม่ต้องจำหรอกของเทวดานะ เอาเป็นว่ามันเยอะ แต่ท่านไหนชอบก็จำได้

หนึ่งร้อยปีของมนุษย์เท่ากับวันและคืนหนึ่งของเทวดาชั้นดาวดึงส์ สามสิบราตรีโดยราตรีนั้นเป็นหนึ่งเดือน สิบสองเดือนโดยเดือนนั้นเป็นหนึ่งปี หนึ่งพันปีทิพย์โดยปีนั้นเป็นประมาณอายุของชั้นดาวดึงส์

ไม่ใช่หนึ่งพันปีมนุษย์ เป็นหนึ่งพันปีทิพย์ และวิธีคำนวณปีทิพย์ก็มีวิธีคำนวณอีก คือหนึ่งร้อยปีของมนุษย์ เท่ากับวันและคืนหนึ่งของเทวดาดาวดึงส์ บางท่านที่ศึกษาพุทธประวัติ ในพรรษาที่เจ็ดพระพุทธเจ้าไปแสดงอภิรกรรมที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ใช้เวลาสามเดือนของมนุษย์ ไม่ใช่สามเดือนของดาวดึงส์ สามเดือนของมนุษย์ ของเทพดาวดึงส์ ไม่ถึงชั่วโมงด้วยซ้ำไป ท่านลองคำนวณกลับดูก็จะรู้เวลา ก็หมายถึงพวกเทพดาวดึงส์ชักชวนกันมาฟังธรรม เหมือนท่านมาฟังธรรม ใช้เวลาหนึ่งชั่วโมงแล้วก็แยกย้ายกันไป แต่เวลามนุษย์ผ่านไปนานมาก

สองร้อยปีของมนุษย์เท่ากับวันและคืนหนึ่งของเทวดาชั้นยามา สามสิบราตรีโดยราตรีนั้นเป็นหนึ่งเดือน สิบสองเดือนโดยเดือนนั้นเป็นหนึ่งปี สองพันปีทิพย์โดยปีนั้นเป็นประมาณอายุของเทวดาชั้นยามา

สี่ร้อยปีของมนุษย์ เท่ากับวันและคืนหนึ่งของเทวดาชั้นดุสิต สามสิบราตรีโดยราตรีนั้นเป็นหนึ่งเดือน สิบสองเดือนโดยเดือนนั้นเป็นหนึ่งปี สี่พันปีทิพย์โดยปีนั้นเป็นประมาณอายุของเทวดาชั้นดุสิต

แปดร้อยปีของมนุษย์ เท่ากับวันและคืนหนึ่งของเทวดาชั้นนิมมานรดี สามสิบล้านปีโดยราตรีนั้นเป็นหนึ่งเดือน สิบสองเดือนโดยเดือนนั้นเป็นหนึ่งปี แปดพันปีทิพย์โดยปีนั้นเป็นประมาณอายุของเทวดาชั้นนิมมานรดี

หนึ่งพันหกร้อยปีของมนุษย์ เท่ากับวันและคืนหนึ่งของเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตติ สามสิบล้านปีโดยราตรีนั้นเป็นหนึ่งเดือน สิบสองเดือนโดยเดือนนั้นเป็นหนึ่งปี หนึ่งหมื่นหกพันปีทิพย์โดยปีนั้นเป็นประมาณอายุของเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตติ

นี่คือเทวดาที่เรารู้จักกันมี ๖ ชั้น ชั้นอื่นๆ สูงกว่านั้นที่เป็นพรหม ก็ไม่ได้ยกมา แต่แค่นี้ก็เยอะมากแล้ว ดังนั้น เทวดาก็เหมือนคนธรรมดาทั่วไปที่เกิดมาตามกรรม และเป็นคนดีบ้าง ไม่ดีบ้าง จนกระทั่งว่า บางพวกก็ชอบขัดขวางผู้อื่นจนเรียกว่าเป็นมารก็มี ซึ่งเป็นมารนี้ก็อยู่บนสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตตินี้แหละ พระพุทธเจ้าของเราก่อนตรัสรู้ ก็มีพญามารชื่อวสวัตติมารกับเสนามารมาเพียบเลย เทวดานั้นยังเป็นหลักตัดสินดีชั่วอะไรยังไม่ได้ เหมือนมนุษย์เรา มีดีมีชั่วปนๆ กันไป ฉะนั้น เทวดาให้คุณให้โทษ ก็ยังไม่ถือว่าถูกว่าผิดเสมอไป เพราะว่าเทวดามีทั้งเห็นถูกเห็นผิด เป็นเรื่องปกติเหมือนคนนี่แหละ ถ้ารู้จักเทวดามากขึ้น เราก็จะรู้จักแยกแยะ ดีก็ดีที่กรรม ไม่ดีก็ไม่ดีที่กรรม ไม่เกี่ยวกับเป็นโน้นเป็นนี่

๒. เหตุให้เกิดเป็นเทวดา

นี้รู้จักเทวดาแล้ว คือรูปนาม ชันธุห้า ที่ประชุมรวมกันขึ้น แล้วก็มีอายุจำกัดเช่นกัน เพียงแต่ว่าอายุเยอะ มีอายุจำกัดเหมือนพวกเรานี่เอง แต่พวกเราอายุน้อยกว่ามาก เหตุให้เกิดเป็นเทวดา หลักๆ ก็ตามที่พระพุทธเจ้าแสดงเอาไว้ ก็มีเรื่องทาน เรื่องศีลนั่นแหละเป็นหลัก เรื่องศีล ไม่ทำทุจริต ก็จะได้ไปเกิดเป็นเทวดา ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ ให้ทานก็ไปเกิดเป็นเทวดา ซึ่งการไปเกิดเป็นเทวดาชั้นต่างๆ เนื่องจากบุญ **บุญนี้เป็นสิ่งที่เกิดอยู่ในจิต** ทานเป็นบุญกิริยาวัตถุ ยังไม่ใช่บุญ อันนี้ต้องแยกแยะก่อน ทานเป็นบุญกิริยาวัตถุคือเป็นเหตุที่ทำให้เกิดบุญ ไม่ใช่ตัวบุญ ตัวบุญนี่คือสิ่งที่เกิดในจิต เกิดประกอบกับจิต ฉะนั้น บางคนให้ทานได้บุญมาก บางคนให้ทานได้บุญน้อย ไปเกิดที่โน่นที่นี้ตามสิ่งที่เกิดในจิต

๒.๑ การทำบุญ

ผมจะยกตัวอย่างมาสักพระสูตรหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่า ใ ให้ทานแล้วเกิดบุญต่างกัน เมื่อผลบุญเกิดขึ้นก็ย่อมไปเกิดในสวรรค์ชั้นที่ต่างกัน สรุปคือให้ทานแบบคิดต่างกัน มีความเห็นต่างกัน บุญต่างกัน ในอังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต ทานมหัปผลสูตร พระไตรปิฎกเล่ม ๒๓ ข้อ ๕๒ พระพุทธเจ้าตรัสว่า

สารีบุตร ในการให้ทานเช่นนั้น บุคคลผู้ให้ทานอย่างมีใจเยื่อใย ให้ทานอย่างมีจิตผูกพัน ให้ทานอย่างมุ่งหวังสังสมบุญ ให้ทานด้วยคิดว่าเราจะโลกนี้ไปแล้ว จักบริโภคผลทานนี้ เขาให้ทานนั้นแล้ว หลังจากตายแล้ว ย่อมไปเกิดร่วมเทวดาชั้นจาตุมหาราช เขาให้กรรมนั้นสิ้นไป ใ หักุทธิ์นั้นสิ้นไป ใ หัยศนั้นสิ้นไป ใ ห้ความเป็นใหญ่นั้นสิ้นไป เป็นผู้ยังต้องมา คือมาสู่ความเป็นอย่างนี้

นี่แบบที่หนึ่ง เวลาที่เขาให้ทานเขาคิดอย่างนี้ พวกเราโดยทั่วไปให้ทาน ก็จะคิดประมาณนี้ เหมือนว่าจะได้บุญเยอะ ถ้าบุญนี้ให้ผลนำเกิด จะเกิดได้สูงสุดแค่สวรรค์ชั้นจาตุมหาราช เพราะใจแคบเกินไป พอใจแคบเกินไป มันก็จะกักตัวเอง คือตัวเองควรจะได้บุญเยอะกว่านี้ แต่ก็กักเอาไว้ให้ตัวเอง ก็เลยแคบ เวลาผลบุญนี้ให้ผล ก็ให้สูงสุดได้ชั้นจาตุมหาราช คือให้ทานแบบมีจิตผูกพันหวังผล ใ ให้ทานอย่างมุ่งหวัง เป็นคนสังสมบุญสังสมทานบารมี แบบที่เราพูดกัน ให้ทานด้วยคิดว่า เราจะโลกนี้ไปแล้วจะบริโภคผลของทานนี้ ให้แบบนี้จิตจะแคบมาก คือให้เพื่อตนเท่านั้น เอาเป็นของตน ฉะนั้น สูงสุดจึงได้ชั้นจาตุมหาราช ถ้าให้แบบจิตแบบอื่น คิดแบบอื่น ก็จะให้ผลชั้นอื่นๆ ไป

แบบที่สอง ให้ทานด้วยคิดว่า การให้ทานเป็นการดี ให้ทานเป็นของดี ก็เลยทำสิ่งที่ดี

เห็นว่าทานเป็นสิ่งที่ดีก็เลยทำ ทำดีเพราะมันดี อันนี้จะได้ขึ้นดาวดึงส์ เรียงขึ้นไปเรื่อย ทานเป็นของดีก็ทำ ฉะนั้น พวกเราทั่วไปจะอยู่ชั้นจาตุมหาราชเยอะ อันนี้กรณีไปสวรรค์ แต่คนไปสวรรค์นี้น้อยนะ ต้องระมัดระวังกันหน่อย เหตุที่ทำให้เป็นเทวดาชั้นต่างกัน เนื่องจากจิตกว้างต่างกันนั่นเอง สรุปง่ายๆ คือทำให้ใจกว้างไว้ เวลาให้ทานก็ดี รักษาศีลก็ดี ฟังธรรมหรือทำอะไรต่อมิอะไรก็ดี ใ จกว้างไว้ บุญจะเยอะ บุญก็คือใจกว้าง ความที่ไม่มีกิเลส นั่นแหละเป็นบุญ

แบบที่สาม ใ ให้ท่านด้วยคิดว่าบิดามารดาปู่ย่าตายายเคยให้ท่าน เคยทำท่าน เราไม่ควรให้หวังศักระกูลเก่าแก่เสื่อมเสียไป

นี่ไม่คิดถึงตัวเองเลย คิดถึงบรรพบุรุษ คิดถึงประเพณีเก่าที่ดั่งาม อันไหนดีก็ควรรักษาไว้ให้ลูกให้หลานอะไรต่างๆ ก็ว่าไป ของที่ดีทำเป็นตัวอย่างไว้ อย่างพวกท่านนี่ อาจจะไม่อยากทำหน้าที่อย่างนี้ๆ แต่ทำไว้เป็นประเพณี เป็นทิวทัศน์าคติสำหรับรุ่นใหม่ๆ เราอาจจะแก่แล้ว อาจจะเลิกทำแล้ว แต่เราต้องทำตามหน้าที่เพราะว่าคนเข้ามารุ่นใหม่มองรุ่นพี่อยู่ เราก็ทำแบบนี้ใจกว้างคือไม่คิดถึงตัวเอง แบบนี้จะได้เทพชั้นยามา เวลาไปเกิด ถ้ากรรมนี้ให้ผล

ต่อไปแบบที่สี่ ใ ให้ท่านนี้ด้วยคิดว่า เราหุงหากินเองได้ ชนเหล่านี้หุงหากินเองไม่ได้ การที่เราหุงหากินเองได้ จะไม่ให้ท่านแก่ชนเหล่านี้ผู้หุงหากินเองไม่ได้ ไม่ควร

อันนี้พูดในแบบหน้าที่ของแต่ละคน คือคิดแบบหน้าที่ เรามีหน้าที่อย่างนี้ก็ทำอย่างนี้ เรามีความสามารถด้านนี้ก็ทำด้านนี้ ท่านไม่มีความสามารถ เราก็ควรจะให้ท่าน ถ้าไม่ให้ท่านก็ไม่ควร เพราะเรามีความสามารถด้านนี้ คนอื่นมีความสามารถด้านอื่นก็ทำหน้าที่อื่นๆ เราเป็นภรรยาทำหน้าที่ภรรยา จะให้สามีมาทำหน้าที่ภรรยา มันก็ไม่ควร เราเป็นแม่ก็ทำหน้าที่แม่ ถ้าไม่ทำหน้าที่แม่ มันก็ไม่ควร อันนี้จะไปเกิดเป็นเทวดาชั้นดุสิต

ดังนั้น ชั้นดุสิตโดยทั่วไปเขาจึงเป็นนักปฏิบัติธรรม ถ้าว่านักปฏิบัติธรรมก็คือนักทำตามหน้าที่นั้นแหละ เราเป็นเจ้านายก็ต้องทำอย่างนี้ เป็นตัวอย่างที่ดี ถ้าไม่เป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ทำหน้าที่ดีๆ ไม่มาตรงเวลา มันก็ไม่ควร คิดแบบอย่างนี้ ทางพุทธศาสนาก็เลยให้ทำหน้าที่ของตนเองให้ดี พ่อแม่ควรทำหน้าที่อย่างนี้ ลูกควรทำหน้าที่อย่างนี้ คือให้**ปฏิบัติธรรม** ไม่คิดเอาแต่ตามใจชอบตามใจอยาก พวกเราทั่วไปเอาแต่ทำตามใจชอบ แม้ขนาดทำบุญยังทำให้ตน ทำตามทีตนชอบ ดังนั้น จิตมันก็แคบ ไม่กว้าง พอไปเกิดเป็นเทวดา ได้สมบัติ ได้ความสุขก็ได้น้อย

ท่านทั้งหลายที่พากันทำบุญแบบหวังผลของบุญ ความสุขก็จะน้อย ผลที่ได้มาก็จะน้อย เพราะว่าใจแคบ ถ้าจิตเปลี่ยนไปเป็นกว้างขึ้นเรื่อย ความสุขก็จะเยอะ ผลก็จะเยอะ เพราะว่าบุญมันเยอะ ใจมันกว้าง ก็เป็นชั้นๆ ไป อันนี้พูดถึงเหตุ ถ้าเรารู้จัก ก็จะได้เลือกสรรได้ ทำยที่สุดเราก็ทราบว่ **สุขที่ได้มา มันก็ไม่เที่ยง สมบัติที่ได้มา ก็ไม่เที่ยง** มันมีเหตุมา บางคนอาจจะได้แต่สุข แต่ทำไม่ถูก มันก็ไม่ได้

ต่อไปอีกกลุ่มหนึ่ง ให้นานด้วยคิดว่า เราจะให้นานและจำแนกนานนี้ เหมือนเหล่าฤๅษีในปางก่อน ฤๅษีคือผู้ยิ่งใหญ่ ผู้มีชื่อเสียงหรือว่าผู้ที่ทำคุณงามความดีไว้ในปางก่อน

อันนี้คือทำตามตัวอย่าง นึกถึงคนทำความดีก่อนเช่น ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี นางวิสาขา ท่านให้ ท่านจำแนกแจกทาน เราก็จะทำอย่างท่านนั้นบ้าง อันนี้จะได้สวรรค์ชั้นนิมมานรดี

ให้นานด้วยคิดว่า เมื่อเราให้นานนี้จิตย่อมผ่องใส จะเกิดความชื่นชมโสมนัส

อันนี้เป็นแค่เครื่องปรับจิต ทำให้จิตผ่องใส ไม่ได้หวังผลอะไรต่างๆ เพราะจิตก็ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ที่นี้ จิตมันเป็นสังขาร มันจะดี ผ่องใส มันก็ต้องมีเหตุ ถ้ามันแต่คิดจะเอามันก็ไม่ผ่องใส ก็ต้องให้ไป เพื่อให้มันเบาสบาย ให้มันผ่องใส เมื่อกรรมนี้ให้ผล ก็จะได้ผล นำเกิดก็ขึ้นปรนนิมิตวสวัตติ ดังนั้น ถ้าท่านอยากได้ความสุขมากๆ ก็ทำให้จิตผ่องใส ทำงานก็ทำให้จิตมันเบิกบานผ่องใส ก็จะได้รับความสุข สบาย ปลอดภัย ยิ่งง่ายมาก คือบุญมันเยอะขึ้นนั่นเอง แต่ถ้าทำงานด้วยคิดว่า จะเอาผลมาเพื่อตนนี้ กว่าจะได้สุขมาทีหนึ่ง นานเลยละ

ต่อไปอีกกลุ่มหนึ่ง ก็เป็นระดับสูง ให้นานเป็นเครื่องประดับจิต ประดับจิต เขาจึงให้นานนั้น หลังจากตายแล้วจึงไปเกิดร่วมกับเทวดาชั้นพรหมกายิกา

พวกนี้คือไม่ติดกามคุณ พวกนี้ก็ชั้นสูงกว่าเทวดาที่เราพูดถึงกัน พวกเทวดาแบบที่เราพูดถึงกัน แบบชั้นปรนนิมิตวสวัตตินี้ให้ด้วยคิดว่า เมื่อเราให้นานนี้ จิตย่อมผ่องใส จะเกิดความชื่นชมโสมนัส ฉะนั้น ถ้าท่านให้แบบนี้ หรือทำงานแบบนี้ หรือทำหน้าที่ของตนแบบนี้ จะมีความสุขที่เยอะ เพราะใจมันกว้าง บุญมาก เมื่อกรรมนี้ให้ผล เกิดได้สูงสุดชั้นปรนนิมิตวสวัตติ แต่แน่นอนว่าใครที่ทำชั้นสูง ถ้าต้องการไปเกิดชั้นต่ำก็ย่อมได้ แต่ถ้าใครทำต่ำแล้ว ต้องการสูง ย่อมไม่ได้ ดังนั้น ผู้ที่ท่านมีคุณธรรมสูงๆ เป็นพระอริยเจ้านี้ อยากเกิดสวรรค์ชั้นไหนก็ได้ เพราะท่านทำคุณหมดแล้ว ก็ชี้เอาเลยว่าจะเกิดชั้นนั้นชั้นนี้ ส่วนพวกเราขอให้ไปสักชั้นก็แล้วกัน

ต่อไปก็พักสักครู่หนึ่งครับ หลังจากพักแล้ว ผมจะพูดถึงเหตุให้เป็นเทวดา และสุคติของเทวดา แล้วก็จะสรุปว่า ปฏิบัติอย่างไรต่อเทวดาจึงจะเหมาะสมสำหรับมนุษย์ เราจะมีมุมมองต่อเทวดาอย่างไร จึงจะถือว่าถูกต้องเหมาะสม